

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.Redacció i Administració
General Barceló, 1. - 2.
PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes a n-es qui s'ho guany

Parla En Revenjoli. Escoltau i oireu

Vencis

N'haurem de donar una mica an aqueys anticlericaletxos que no s'aturen de fer bellendines demunt es seus paperots, entre'ls quals ja no figura's in-*Justicia* perque, com veureu més avall, ja ha aixamplats es potons. ¡Així hu vejem d'ets altres paperots anticlericals an-e qui solem donar *ventim!* ¡Amèn! Com se suposa que més contents mos farien, si, en lloc d'acabar ets alens, se convertien i feyen obres de cristià. Pero ¡bons estan ells per ferne! De totes maneres convé comanarho a Deu que'n fassen; i mentres tant que no'n fan, donemlos *vencis* ben a ferir! ¡Vaja idò, anticlericaletxos, parau ses costelles!

I

En «Gruixadet» gruixat d'estella

Aquest gran terrolier posá dia 16 del corrent un enfilay de guitzeries contra noltros demunt es *Puput*. Dissapte passat teniem composta sa contestació, pero llavò no mos hi va quebre.

La posam avuy. Idò dia 2 del corrent En *Gruixadet* «gruixat d'estella» mos endressá un enfilay de preguntes, i llavò se queixá perque no li contestarem a totes, com si noltros estigüessem disposits a perdre's temps ab toxarrudeses, com e-hu eren casi totes ses preguntes d'En *Gruixadet*. Mos diu que, com noltros prenguérem LA AURORA per conte nostro, tenia 300 suscriptors a Manacor; com diguérem qu'ara n'hi té uns 200, dedueix que la gent manacorina no està per noltros. Es completament fals que LA AURORA, com noltros la prenguérem per conte nostro, tenguès 300 suscriptors de *paga*, efectius. ¿Com provará En *Gruixadet* que los tenia? No creym que los haja tenguts, may a dins Manacor. Noltros lo que sabem i porem provar, es que'ts amics que devers es febrer de 1910 s'encarregaren de LA AURORA, hagueren de bestreure unes 500 pesetes per porerla fer anar avant. Comensá llavò sa campanya d'En Revenjoli, i aquells amics mos deyen que sa suscripció aumentava de cada dia ab tal campanya. I com aquells amics la mos entregararen per a Capdany, tenia un 220 suscriptors de *paga*. Degut a trebays indignes que's feren per matar LA AURORA, se'n anaren 25 suscriptors, pero després en vengueren de nous casi tants com se'n eren anats.—Llavò En *Gruixadet* té sa poca alatxa d'aficarse a parlar de los de ses *Accions* que susciguieren ses persones «visibles» de Manacor, per «La Gaceta de Mallorca». Diu que «fora de Manacor» e-hi va haver accionista

per més de 50 accions. —Es completament fals. ¡A veure si es capaç En *Gruixadet* de citarme cap! ¡Vaja, citaume un per un gust! —I passa més envant aquell tros de «quoniam», fins a dir que des manacorins que susciguieren «accions de La Gaceta de Mallorca», no n'hi havia «un quern» que fossen «persones visibles» i mos defia a publicar sa llista. Vela-

taquí, idò, sa llista des qui, convidats per noltros a Manacor a suscriure «Accions de la Gaceta de Mallorca», en susciguieren. Sols callarem quantes en suscigué cada un, perque això no fa al cas. Rt. D. Rafel J. Rubí, pre. Rector Arxipreste; Don Juan Amer, advocat; L'amo'n Llorens Caldentey de Ca-N'Eulesa; D. Antoni Bassa, farmacèutic; D. Antoni Bill'lloc metge; D. Antoni Bosch, farmacèutic; Mn. Bartomeu Domènec; D. Angel Escalera; D. Josep Forteza; Mn. Juan Mascaró; D. Bernat Morey; Mn. Juan Aleix Muntaner; Mn. Gaspar Oliver, Vicari; Mn. Aleix Rosselló; D. Bartomeu Tous, advocat; Mn. Antoni Truyols; Mn. Pere Juan Vallespir, Vicari; Mn. Juan Aguiló; D. Jaume Mesquida de Ca'n Roma.—I ara que diguen es lectors manacorins si aqueys vint i un senyers son o no «persones visibles» dins Manacor! —Si teniu ganes jo estúpid *Gruixadet* d'un altre taba boques, ja vos tornareu acostar!

II

S'in-«Justicia» acaba'ts alens, i En J. Moya e-hu dona a ses cames.

Mos asseguren de bona tinta qu'En J. Moya divenres de s'altre setmana va fer a sobre an el Sr. Bal'e que, donades ses circumstancies anormals d'Espanya i haventlo de mester es seus amics an es Continent, suspenia sa publicació des seu periòdic in-*Justicia* i prenia aygo cap a fora-Mallorca. —No mos vé gens de nou aqueixa suspensió des paperot lerrouxista ni sa fuya d'En J. Moya. En Revenjoli el desacreditá completament devant totes ses persones de cara i uys, fins i tot devant es meteys republicans; i ell ab ses seues.. coses, que D. Andreu Galmés i Mestre Antoni Amer Garanya ab ses seues respectives fuyes tregueren a la pública vergonya, va fer lo demés devant es partit republicà manacorí, que li tayá 's sayo que's merezia; i ab sa venguda d'aquells lerrouxistes de Barcelona dia 27 d'agost, no acudint més que setze personnes a rebrellos a s'estació i una vintena a sentirlos ets enflays d'infamies i barbaridats que hi havia qu'esperar de tals aliardos,—es republicans de Manacor demostraren que li havien tapat es cap an En J. Moya. Ell meteix hagué de tocar ab ses mans es fracás engranador, i es quatre betzols que'l seguien i es dos o

tres betzolissims que'l mantenien, per forsa hagueren de veure es paper ridicul i desayrat qu'estaven tent. Per tot aixo, s'in-*Justicia* no tenia més remey que quedar penjada i En J. Moya anar-se'n de Manacor i de Mallorca. —Deu fassa que no torn; i que, si may provás de tornar, que no trobi's ca-

III

P'es Mestre ne s'escola layca des republicans de Sóller.

Dia 16 del corrent diguérem que mos assegurava persona de tota confiança qu'aqueix subjecte que's firma *Primet* demunt es *Puput*, que nega que la Sagrada Escriptura sia inspirada de Deu, i fa mentider el meteix Deu Esperit Sant, i nega que hi haja Infern i Purgatori, i diu que tant l'Infern com el Purgatori, i tant sa Missa com sa Confessió com totes ses coses de l'Esglesia, no son més qu'inventions, farses i estafes des capellans; idò bé aqueix subjecte diuen, es qui hu saben, qu'es el Sr. Mestre de s'escola layca des republicans de Sóller. Noltros convidárem aquest senyor a desmentir baix des seu nom i firma una tal cosa, que no era ell qu'escrivia i publicava dement es *Puput* aquelles senyades d'heregies, infamies i calumnies, indignes de tota persona decent. Aquest senyor, idò, fins avuy no ha tengut a bé obrir sa seu boca, i En Primet ha seguit demunt aquell paper amollant heregies, infamies i calumnies. Per lo meteix noltros d'avuy endevantirarem pe'sa cara del Sr. Mestre de s'escola layca des republicans de Sóller totes ses heregies, infamies i calumnies qu'En Primet entaferrará demunt es *Puput*.

Idò sí, aqueix poca-cosa d'En Primet, que diuen qu'es es Mestre de s'escola layca de Sóller,—sensa qu'aqueix e-hu haja desmentit,—com'e bon escaravat anticlerical, més brutalxo qu'ets escaravats de bon de ures, rossega per demunt aquell paper una partida de bolles qu'ha anades replegant des femersanticlericals, verbo paperots revolucionaris des Continent contra un fraire de Placencia, contra dos Rectors de Sevilla, contra 's Capellans de Valenzuela, atribuint-los indecencies que, si fossen veres, noltros seriem es primers en condamnarles més de cor que no tots ets anticlericals, precisament perque estimam més que sa nostra vida sa Religió Católica, i a tots es qui la deshonren ab ses seues males obres, si estigués ab sa nostra mà, los calseriem ben just. Pero noltros creym que totes aqueixes indecencies que retreu En Primet de frares i capellans, no son més que calumnies desvergonyides. —No va retreure ell s'altre dia sa feresta calumnia que's lerrouxistes de Valencia escamparen devers

es mars contra un Rector de Barxeta (de vora Xàtiva), calumnia que noltros apurárem an es paperot d'En J. Moya? —Tal volta aqueix Primet dia 15 i 29 de juriol no va donar per cosa certa que sa Diputació de Barcelona havia presentada an es Tribunal una denuncia contra un capellá sobre una al'ota? Noltros escriguerem a persona autorizada de sa Diputació de Barcelona, i mos contestá a volta de correu qu'era completament fals que aquella Diputació hagués presentada tal denuncia.

Per això, noltros creym que totes ses indecencies que retreu disapte En Primet contra aquells capellans, i frares no son més que calumnies, perque le hi hem atrapat massa vegades an En Primet ab mentides i calumnies, per creure qu'ell diga ver en coses de capellans i frares. I hi ha que notar qu'En Primet se'n va a retreure coses d'enfora: de Murcia, d'Almeria, de Sevilla, de Placencia; a fi de que sia mal de fer porerli apurarsa mentida. —Com es que no diu coses de Mallorca? Si's capellans i frares, an es seu dir, son tan dolents, tan esquinsats, com es que des de Mallorca no'n diu res, anomenantlos p'es seu nom i llinatge, a fi de que's capellans i frares se puguen defensar, o qu'En Primet, si es ver lo que 'ls atribuesca, les puga deixar an es siti? —Que va de messiôns que no s'hi atreveix aqueix menja capellans d'En Primet? —Hala, Sr. Mestre de s'escola layca des republicans de Sóller, si vos hi arriscau!

IV

Es derrers nombres de s'in-«Justicia».

Foren es de dia 16 i es de dia 23, que només va esser una plana ab unes lletres grosses que deyen que's suspèn s'in-*Justicia*, que no sortirà mentres no s'alsi sa suspensió de ses Garanties Constitucionals, i que En J. Moya se'n va per feynes an es Continent. —Es nombre de dia 16 sortí molt mostiy. S'hi queixava amargament En J. Moya de que «calumnió» N'Emilianetxo Iglesies, es Majoral d'En Lerroux, aquell *valentissim* de sa *Setmana Trágica*, que's tancá dins Casa-la-Ciutat de Barcelona per que's revolucionaris no'l fessen anar ab ells a fer sa revolució que sempre les havia predicada, i es pobres revolucionaris no'l pogueren trobar en-lloc. —No es ver qu'està ben lleig a un home que sempre's demostra tan *valent* de llengo, anarli a retreure si durant sa *Setmana trágica* se demostrá tant *valent* per tancarse i amagarse com un cuc? —Llavò posava's paperot lerrouxista qu'En Canalejas segueix ses petjades d'En Maura ab lo de fer fusellar revolucionaris i en lo de sa guerra de Melilla i en lo de capturar i aufegar ses provatures de revolució

que's fan ara ab so nom de *vagues*. Es de lo més ridícul que's lerrouxistes sc'n venguen a dir si En Canalejas segueix ses petjades d'En Maura, allà ont es públic i notori qu'En Lerroux s'entén ab En Canalejas i no deixa fer res an es seus contra's Govern d'En Canalejas; de manera qu' avuy per avuy es caporals, es caps-pares des lerrouxisme están a les ordes des Govern, de sa Monarquia. ¡Quins revolucionaris de l'èngan! ¡quins farsants! ¡quina treguella de poques-vergonyes! — Ademés, prova va s'in-*Justicia* d'espolsarse ses mosques des follet qu'acaba de publicar D. Andreu Galmés, *Política y Deuda Municipal de Manacor*. Se veu que li picaven fort an En J. Moya aquelles mosques, per lo granat que mosqueta. Lo cert es que aquell follet resulta p'es missatge d'En Lerroux una d'aquelles clotellades que fan pegar de bec. — Acabava's paperot lerrouxista ab un enfilay de mentides. Velestassí: deya que LA AURORA «no volgué sostenir una discussió ordenada ab *Justicia*». Es completament fals; fou s'in-*Justicia* que hagué d'aguantar catorze mesos boca closa sense tenir alè per contestar una paraula an es centenars de punts de discussió que LA AURORA li movia continuament. — ¿Qu'En Revenjoli no volgué discutir públicament ab En J. Moya? Es natural; an En Revenjoli no li haagradat may perdre's temps. ¿Que hauriem aclarit ab una discussió pública? ¿Que li hauria gonyat En Revenjoli de saflear En J. Moya ab una discussió pública? Molt poca cosa. En J. Moya vengué a Manacor, no per sostenir discussions públiques de paraula, sino per publicar un periòdic i demunt es periòdic discutir ab qui's presentás. Aquixa discussió per escrit mos presentá ell, i noltros l'acceptárem. Llavò, com se va veure perdut demunt es periòdic, volia anar a sa discussió de paraula. Allò no eren més que excuses de mal pagador. Noltros no sortiem a's mig p'es pler de véncer En J. Moya, sino per defensar devant tot Mallorca sa Relligió contra'ts atacs d'En J. Moya; i això sols e-hu poríem conseguir discutint, no de paraula, sino per escrit, que tot Mallorca mos pogués sentir. — En quant a lo que deya s'in-*Justicia* que's Vicari General no havia volgut discutir ab *Fray Veritas*, es bo de veure que's Vicari General no havia de devallar a discutir ab cap *frare*, perquè no es aqueix es seu alou; i molt manco havia de voler discutir ab un terroler desenfreit que prenia's nom de *frare* sense esserho.

— S'es vist res més caranya que's paperot lerrouxista, qu'ha aguantat dos anys aquí per deshonra de Manacor? — Quin conte més gros n'haurá de donar devant Deu En J. Moya de ses barbaridats, infamies, mentides i calumnies que hi va escriure! Si no té molt de bo ab qualche sant, serà ferest.

V

Sa conjunció de republicans i socialistes ha fets ets ous en-terra

I tant com les hi ha fets, gracies a s'actitud d'En Pauetxo Iglesies i d'En

Sorianetxo. Aqueys dos caporals bufaren an es foc de sa vaga de Bilbao i feren tot quant sabien per moure vagues i rebumboris per tot Espanya. Ets altres caps-pares de sa *Conjunció-republicana-socialista* En Melquiades Alvarez, En Perez Galdós, En Pi i Arsuaga, En Salvatella i sobre tot N' Azcárate, dins una reunió que tengueren a Santander, se manifestaren radicalment contraris a sa conducta d'En Pauetxo i d'En Sorianetxo, i sembla que s'hi armaren unes completes de *nyic-i-nyee* de lo més alt de punt. Diuen que ab tal reunió quedà desfeta sa *Conjunció-republicana-socialista*. ¡Deu fassa que sia ver! — També corre la veu qu'En Pauetxo i En Sorianetxo, veentse abandonats d'ets altres caps-pares de sa *Conjunció*, convidaren En Lerroux per unir-se ab ells i tots plegats fer sa Revolució; pero qu' En Lerroux les doná ses portes p'ets uys, dientlos que, trobantse Espanya així com se troba ab lo des nort d'Africa, no era patriòtic ni digne anar a armar revolucions, i qu'ell primer era espanyol que no republicà. Si aquixa es vera, i vaja quina sabatada an aquells dos caps-esflorats d'En Pauetxo i d'En Sorianetxo! — També corre la veu qu'ets altres elements conjuncionistes (Perez Galdós, Azcárate, etc.) tenen entaulada una intel·ligència ab En Lerroux. Ja hu veurem En Gelat aont se jeurá.

VI

Por d'una carabassa

Se veu que n'ha tenguda En Lerroux de por que no n'hi donassen una de ben grossa a l'Universitat de Granada, aont havia demanat per examinar-se de totes ses assignatures de sa carrera de lleys. Ab un examen volia sortir *misser*. Fa set o vuit anys que a s'Institut de Figueres va prendre's *Batziller*. Pero ara li es anat malament, perque ha corregut la veu d'això que volia fer a Granada, i a Madrid fins pensaren de posar un tren per anarhi es seus *admiradors* a veure'l examinar. L'homo s'ha feta por, i no s'hi es acostat devers Granada, i es triquet d'examinarse li es passat.

VII

¡Quina gloria p'es republicans i socialistes!

S'es comprovat que estrangers, francesos, vengueren a moure aqueys rebumboris i conats de revolució qu'acaba d'haverhi dins Espanya. Diuen que de France vengueren uns 25 millions de pessetes, que's repartiren entre's moros des Nort d'Africa per que mos envestissen a Melilla, i entre Barcelona, Valencia i demés endrets d'Espanya per ferhi sa revolució. — Com es francesos tenen tant d'interès de que hi haja revolució dins Espanya i de que's moros se belluguin devers Melilla? ¡Ah! es que's francesos no hu poren pair qu'Espanya haja de tenir res an es nort d'Africa; no hu poren aguantar que noltros cresquem a Melilla i tenguem Larache i Alcazarquivir ni cap zona d'influència an el Marroc; es que'i volen tot per ells an el Marroc. Per això, per impedir qu'Espanya se pu-

ga aguantar an es nort d'Africa, en-vien homos i diners a ses kables del Riff i a Espanya per moure rebumboris i revolució. I troben aquí espanyols borts, sense ànima ni vergonya, es socialistes i molts de republicans, que's venen a France, que reben aquells diners, i se presten a moure rebumboris i revolució per capturar Espanya de sostenir an es nort d'Africa i devant totes ses altres nacions sa seu dignitat i es seu per-vindre. Si, això sou jo socialistes! jo republicans! instruments d'ets inimics d'Espanya, per afonar Espanya, sa vostra nació, sa vostra Patria! ¡Ve-nuts per afonar sa vostra Patria! ¡Ma-lanats! ¡miserables!

VIII

Glories des republicans i socialistes.

N'han conseguides tot un remell, que deshonraria flus i tot es bandejats de Serra-Morena. Ab aqueys rebumboris que varen morir s'altra setmana, s'acreditaren es republicans, socialistes i anarquistes d'esser treguella de bandejats i assassins i mestres examinats en s'art de matar i de cometre tot crim, tot delicte.

A Barcelona se citen es noms des republicans que reberen «xecs» i alsaren ses cantidats, molts de milenars de pessetes, de mans estranjeress, per fer sa revolució.

A Valencia se calcula que per fer sa Revolució se repartiren de mans estranjeress sexanta o setenta mil pessetes. Se mogué's rebumburi p'ets carrers de Valencia, i hi hagué dos o tres morts, i moltes dotzenes de ferits. — Es Govern ha hagut de fer tancar s'«Escole Moderna» d'En Ferrer, que tornava funcionar després de haverla feta tancar es Govern conservador l'any 1909 després de sa «setmana tràgica».

A Cullera dia 18 ab s'escusa de fer «vaga» s'alsen republicans i revolucionaris. E-hi compareix es Jutge de 1.ª Instancia de Sueca, Sr. Lopez de Rueda ab s'Escrivá i s'Esgotzi per comensar a instruir sa causa que pertocava. Idò bé, es republicans envesten aquells tres funcionaris públics, i los assassinen de sa manera més cruel: a un el tiren an es riu, i fan una coca des cadàvers d'ets altres. E-hi compareixen alguns carabiners; fan foc an es revolucionaris, que al punt e-hu donaren a ses cames. Després e-hi anà tropa, restablintse s'orde i agafantne una bona partida. Ses Autoridats prometen un càstic exemplar.

A Alcira dia 19, ab s'escusa també defervaga, se mou serevolució: tayen es fils telegrafics, tayen se canonada de ses aygos d'ont beu tota la ciutat; assalten i cremen sa casa des diputat provincial conservador Sr. Boilea; i, tirant de sa teulada cap avall una porta, apleguen un al·lot de 13 anys, i en fan una coca. Sa poca Guardia Civil que hi havia, va sostener una vertadera batalla ab sos revolucionaris, resultantne una partida de ferits. Llavò hi anaren tropes de Valencia, i es revolucionaris fogiren dins unes muntanyes d'allà devora.

També a Carcagent s'hi presenta-

ren uns 2000 vagistes; altres s'hi aplegaren, i ab escusa de fer «vaga», comensen a ferne de ses seues. Se'n van a sa Casa de la Vila; l'assalten, i se posen a cremar tots es papers que trobaven; anaren an es foc devuyt toms des Registre Civil i des Matrimonis; obriren sa Caixa Municipal, i feren seuvatges deu mil pessetes que hi havia i dos mil de cèdules personals. Tayaren es fils des telegraf i alsaren es rails de sa via-férrea. Com s'hi presentaren ses tropes, fogiren.

També ab s'escusa de fer vaga e-hi hagué intents de revolució a Xàtiva, a Silla, a Tabernes de Vall-digna, a Alberic, a Catarroja. Per tot aquells pobles tayaren es fils des telegraf i alsaren trossos de sa via-férrea; pero fogiren com ses tropes s'hi entregaren.

A Algemesí, no gayre lluy d'Alcira, es revolucionaris son una minoria de no res; en canvi els carlistes e-hi tenen molta de forsa, i s'oferten a s'Autoridat per mantenir s'orde i aturar que's revolucionaris d'Alcira entrassen a la població. S'Autoridat e-hi acceptá, i ab un moment e-hi hagué 500 carlistes armats, esperant es revolucionaris d'Alcira, que creueren prudent no arrambars'hi per res.

A Murcia també ab so pretest de fer «vaga» e-hi hagué rebumboris revolucionaris; pero acabà aviat.

A Bilbao, després de molt de renou i càrregues i descàrregues de ses tropes ab sos vagistes, s'arribá a acabar sa «vaga», que es estada sa causa de totes ses que se son fetes dins Espanya.

Aquestes «vagues» han motivades una partida de morts i centenars de ferits, obrers i agents de s'Autoridat; i sols Deu sap es milenars i milenars i milenars de pessetes de perjudicis causats a sa classe trebayadora i a sa Nació.

Aquestes ganancies duen es republicans i socialistes a sa classe trebayadora i a tota Espanya. Axò son ses gloriesdes republicans i socialistes.

IX

Es Govern i es complot revolucionari.

Sembia que's Govern per via des Governador de Barcelona ha descubert tot es pla que tenien es revolucionaris per fer sa Revolució dins tot Espanya; i han atrapades ses llistes de tots es compromesos, i hi ha peixos grossos, diuen, de de sa política espanyola; i tenen ses notes des personatges i corporacions de fora d'Espanya que atiaran es foc, i en viaren diners a palades; i saben quins reberen aquelles cantidats. I En Canalejas ha fet avinent que, en obrir-se ses Corts, e-hi treurà tot devant aquestes, devant tota Espanya, sensa amagar res, i ballarà es qui ballarà; i així's veurà si tenia motius es Govern per singlar es revolucionaris i posarlos retgit. Si En Canalejas fa axò, prestarà un gros servei a tota Espanya i mereixerà s'enhorabona de tots ets espanyols decents.

X

S'«Obrer Balear» i es moviment revolucionari.

Se veu que's qui escriuen es paperot socialista, conten ab sa toxarrudesa

des públic que les lletgeix, i que li poren fer creure que's ases volen. Deym això perque aqueys escriptors tenen pit per dir que sa partida de vagues qu'acaben d'esclatar i de fracasar dins casi tota Espanya, no son revolucionaries, no tenen caràcter revolucionari ni tenen res de politiques, sino que just son estats «actes de solidaritat», de «companyonisme», ab sos obrers de Bilbao. ¡Se'n necessita molta de «frescura» per sortirmos ab aqueixes neus! Vol dir ses seuatjades de Saragossa, Valencia, Cullera, Aleira, Carcagent, Xativa, Silla, Alberic, Catarroja, Gandia, ab aquelles destruccions de vies-férreres, ponts, i fils des telegraf, ab aquells incendis i assassinats; vol dir es complot revolucionari descubert a Barcelona, ramificat per casi tota Espanya; tot això no té cap caràcter polític ni revolucionari? son just actes de solidaritat ab sos obrers «vaguistes» de Bilbao? ¡O escriptors de s'«Obrer Balear»! si es vostros lectors habituals se mamen es dit, no cregueu que'ts altres, es qui no son socialistes «inconscients», també'l se manim! ¡O companys! no negueu s'evidència. Es més clar que sa llum, tota Espanya hu ha vist massa clar, que totes aqueixes «vagues» qu'acaben de moure's socialistes dins casi tota Espanya, no foren més que moviments ubertament, descaradament revolucionaris.

XII

¡O voltros de «Sa Defensa» de Sineu!

Com es qu'anau tan lluny d'osques, sense cap ni sentener? An-e qui sent vos encomanareu per endressar, dis-sapte passat, «un mot an En Revenjoli». Se veu a la llego que no vos encomanareu a cap sant, sino que vos deixareu dur de sa passió política, que vos ha fet perdre's *Kirle eleyson*. Parlau de s'«autoritat d'En Revenjoli», i la calificau de «dignissima» (itantes de gracies p'es cumpliment); pero no la vos escoltau gens gens, i tornau a ses meteixes d'insultar i ofendre públicament el Rt. Sr. Econom de Sineu. I sa vostra ceguera arriba a s'estrem de voler justificar es vostros atacs, insults, ofenses i vituperis contra s'Autoritat Esglesiàstica de Sineu, dient que en «parlaveu baix des punt de vista purament polític». ¡I tan tapats anau que no veys que ni «baix» de tal «punt de vista», poreu voltros insultar, ofendre ni infamar es Cap de l'Esglesia, posat de Deu per retgit aqueixa parroquia, per dirigirvos, fentvos de Pare, Mestre i Pastor, cap al cel? Com no hu veys qu'aixo es sa cosa més desbaratada, més irracional, pretenir porrer insultar i dir ses mil infamies a s'Autoritat Esglesiàstica ab escusa estúpida i desenfreida de que hu feys «baix des punt de vista puramente polític»? Ja vos valdrá de poc tal excusa devant es Tribunal de Deu!

I seguiu fent de fiys maliciats i deixats de la mà de Deu acusant publicament es vostro Pare, es vostro Mestre, es vostro Pastor, jo Rt Econom, d'estar afiliat a un des Partits de Sineu, i de que «seu a sa cadira», «deixant i consentint, que «s'escàndol», «sa calumnia i s'injuria» fassen de ses seues per dins la vila, i «que's poble fassa flama da», «que venga «un nou diluvio», «que surti aquell satànic paperot, monstruo de brutor», «Mestre Tomeu Ciri». Voltros jo escriptors de *Sa Defensa* vos te niu per bons catolics; pero ab ses obres no vos hi demostrau gayre; feys tot lo

contrari de lo que mana el Papa, que, anys enrera an es catolics que's permetien censurar i combatre es seus Superiors Esglesiàstics, les va dir que pecaven fent aixo, que no hu porien fer; i que, si tenien res que dir d'ells, qu'acudissen a la Santa Seu, an es Superiors d'aquells Superiors, i les donassen conte de tot; i la Santa Seu ja hi posaria es remey que pertocás. De manera que voltros jo escriptors de *Sa Defensa* cada vegada que atacau, insultau i malfamau el Rt. Sr. Econom de Sineu, per més que com-e catolics vos figureu tocar ab un dit an el cel, no sou més qu'uns fiys rebel·los de l'Esglesia, uns trapitjadors do ses ordes del Papa; ni'l Papa respectau, sino que'l despreciau; i per aixo vos aplaga aquell tremenda sentencia del Bon Jesús, que va dir an ets Apostols: «Qui vos desprecia a voltros, a mí me desprecia.»

¡O malanats escriptors de *Sa Defensa*, tapats i cegats pe'sa passió política! Vol dir está en mans del Rt. Sr. Econom aturar «s'escàndol», «sa calumnia, i «s'injuria», dins Sineu? De manera que, si «es poble fa flamada, i chi vé un nou diluvio», es just perque'l Rt. Sr. Econom e-hu vol? Vol dir, si ell volia, res d'aixo hi hauria? De manera que tots es sineuers just fan lo que'l Rt. Sr. Econom vol? Voltros també? De manera que totes ses voluntats des vostro Partit no mouen un peu, ni peu, ni cama, ni bras ni llenyo que'l Rt. Sr. Econom no'l ho diga? Teniu cara d'anar a retreure si'l dignissim Sr. Rector d'Inca, «quant se volia propagar sa brutor», dins aquella ciutat, «consegui» «tayar ses cames an el dimoni»? I ¿perque hu consegui aquell Rt. Sr. Rector? Perque la gent d'Inca, totes ses persones de cara i uys d'Inca, li feren costat. No feren com voltros i com es qui vos sostenen, que, en-lloc de fer costat an el Rt. Sr. Econom, li feys tota sa guerra que poreu; i, quant vé una Missió, es des vostro Partit mouen de fer balls indecents; i allà ont estaven desterrats es balls d'aferrals, un des caporals des vostro Partit restableix aquells balls de bordell. ¡I llavo teniu cara de dir que'l Rt. Sr. Econom «deixa» i «consent» que «s'escàndol arrel», dins Sineu i «que's poble fassa flamada i que vengui un nou diluvio!» Que'l Rt. Sr. Econom deixá que «sortis aquell satànic paperot, Mestre Tomeu Ciri? El Rt. Sr. Econom va fer tot quant poria per aturar tal periodic; pero no hu consegui perque hi havia gent massa ofesa i botxinetjada p'es vostro Partit. Les n'havíeu fetes massa dins es poble i demunt es papers públics; no vos aturáveu de petxucarlos. Per tornarvos es jornal, per defensarse de ses vostres ungles i mordales, sorti aquell «paperot». Tothom se'n pot queixar i condemnalar, fora voltros que'l provocareu; voltros en fóreus es primers responsables. Quant deym voltros, volem dir es caporals des vostro Partit.

I ¿perque era «satànic», i «monstruo de brutor» aquell «paperot»? Ah! perque s'atreu a signarvos ab so dit, perque vos va tocar es cuadro. De manera que voltros poreu atacar seuatjement es Cap de l'Esglesia de Sineu i posarlo com un pedás brut, i no deixarli part sana; i ab tot això no deixau d'esser uns santets en vida, i es nostre periodic un model i un miray de periódics decentes; pero si llavó surt *Mestre Tomeu Ciri*, i se permet dir-vosne quatre de fresques, ja es un «satànic paperot, monstruo de brutor» «asquerós», «pudent», «oyós», «infer-

nal», «que mereix cremar i ventar ses cendres», I tot perque vos pitjá 's tasco a voltros; si l'hagués pitjat an el Rt. Sr. Econom, seria estat es primer periòdic del mon.

I lo bo es jo escriptors de *Sa Defensa* es càrrec gravíssim que feys an En Revenjoli perque no va tenir «un mot per voltros» ni «una parauleta de consol» quant *Mestre Tomeu Ciri* vos feya ballar s'encenay. ¡O angelets de Deu! ¡com no piuláreu? ¡com no accidireu an En Revenjoli a demanarli un «mot» «una parauleta de consol»? ¡E-hu sabia tal volta En Revenjoli que sortís *Mestre Tomeu Ciri*? Qui hu'diga, ment tan alt com es! Com, idó, li havia d'ocorrer an En Revenjoli dirvos cap «mot» ni cap «parauleta de consol», si no sabia que vos vésseu tan estrets i mal a pler? En Revenjoli està sempre dispost a sortir en defensa de l'Esglesia i de «ses personnes esglésiàstiques» que's veguen injustament combatudes. ¡E-hu sou voltros «persones esglésiàstiques» jo escriptors de *Sa Defensa*? No hu porem creure que hu sigieu. Si hu fósseu, no tractarieu el Rt. Sr. Econom de Sineu; no l'insultarieu, no'l combatrieu a foc i a sanc, així com e-hu feys. ¡Com, idó, no vos presentáreu an En Revenjoli a demanarli ajuda, com *Mestre Tomeu Ciri* vos feya ses pessigoyes tan endins?... Finalment jo escriptors de *Sa Defensa* vos hem de dir que noltros mos entram de ses coses de Sineu, no just p'es Sineuers, sino per altres personnes esternes, pero que hi han passades temporades, i qu'han tractades ben de apropos ses conciencies, i qu'en saben bé la prima de sa vida de Sineu de part de dins, i que no tenen altre passió que's zel de sa gloria de Deu i de sa salvació de ses ànimes. ¡Així se documenta En Revenjoli de ses coses de Sineu.

XIII

«El Ideal» capturat

Dissapte es paper republicà de Ciutat va tenir un socsayre an es Govern Civil. Trobareu allá que deya unes cosotes que no porien anar ni ab rodes, i les hi tatxaren, i es periòdic no pogué sortir. Que hem de dir que mos n'alegram de tal socsayre? No direm ver, si hu dèiem. De lo que mos alegrariem ferm seria que deixás d'esser lo que's desgraciadament: un marxando anti-clerical. Deu li do coneixement! Amèn!

XIV

Una fulla carabassenciana

E-hu es ferm ferm sa qu'han repartida es republicanetxos de Sóller baix des titol *El Clericalismo*. Com es mesquins están fets uns Neros, que s'aborدارien a un puat i fins a un, muyat de bast, perque lo de s'escola layca fa aygo a les totes, i tot les va a la biorxa,—se vengen de tot aixo escampant fuyes plenes de «carabassencades» contra sa Relligió, pretenint donar a entendre es grans covarts, es grans hipòrites, que no peguen a sa Relligió, sino an es «Clericalisme». Son moltes ses «carabassencades» qu'anteferen aqueys aliards de republicanetxos de Sóller. Los posarem en solfa ses principals:

Carabassencada 1.*

«Es clericalisme, diuen es grans embàlitx, ha privat es geni i sa ciència d'anar més enllà des missal».—Quina mentidassa! Quant ni aont es «clericalisme» ha fet res may d'això? No conta l'Esglesia actualment, no ha con-

tat sempre ab milenars de sabis en tots es rams de sa Ciència, qu'han enriquida i exaltada s'humanitat ab sos seus coneixements i descobriments volant tan amunt com may han pogut volar es sabis no-catolics? Qui, en no esser un republicanetxo, deixat completament de sa mà de Deu, tendrà cara per sosténir que's sabis catolics, causa sa seu fe, son inferiors com-e sabis an es no-catolics? Quant s'irreligió es estada una penyora de ciència? May; no es estada may més qu'una taca, un afollament.

Carabassencada 2.*

«Totes quantes de passes ha donades s'inteligència europea, les ha donades a pesar» «des Clericalisme».—Quina altra mentidassa! Quina altra barbaritat! Veyam jo republicanetxos de Sóller, citoame'n una qu'es una de «passa», no de cranc, sino cap envant, que «haja donada s'inteligència europea», que's «clericalisme», que l'Esglesia tractàs d'aturar! Vaja grans caps-closos de republicanetxos de Sóller, citoame'n una de «passa» d'aquestes.

Carabassencada 3.*

«Es clericalisme» (l'Esglesia) ha fet assotar Prineli per haver dit que'ts estels caurien,.—Veyam esplicauvos una mica més, jo republicanetxos! Aont va esser qu'assotaren aqueix Prineli? Qui'l feu assotar? I sobre tot qui era aqueix Prineli? L'hem cercat dins un «Diccionari», enclopèdic de més de «vint toms», dins dues «Histories de l'Esglesia», una de «setze toms» en fol i l'altra de «coranta toms»; i en lloc l'hem pogut aglapir ni afinar. Vaja, donausnos ses fites una mica més clares d'aqueix Prineli jo republicanetxos capgrinosos de Sóller! si voleu que'n discutiguem.

Carabassencada 4.*

«Es clericalisme» (l'Esglesia) «va aplicar set vegades es torment a Campanella per haver afirmat que's nombre de mons era infinit, entreveyent es secret de sa nació».—Veyam jo republicanetxos! aont va esser que l'Esglesia va fer res d'això a Fr. Campanella? Fr. Campanella era de Calabria, nat l'any 1568 i mort l'any 1639. Era un talent extraordinari pe's Ciències, pe'sa Filosofia, de més talla que Bacon de Verulami i que Descartes; però sa seu imaginació desenfrenada sovint li embuya s'enteniment, i sa seu falta de seny el duya a estrems punibles, que de vegades li foren fatals. Inimic d'ets excessos d'ets escolàstics i des Renexement, encara que respectant St. Tomàs, inimic d'Aristòtil i enamorat de Platò, proclamat es mètode experimental com-e fonament i punt de partida de sa Ciència, se passà p'es cap de fundar una filosofia nova, que en es fondo es sa de St. Tomàs pero desplegada i modificada per idees propies, originals, i per altres preses de Pitagòres, Platò, Aristòtil Zenon, Empedocles, Albert Magne alguns místics cristians i filosofs aràbics i jueus. Deya que l'univers tenia ànima i vida intel·lectiva; i que's sens brassos eren ses forces espansiones de sa naturalesa, i es seus uys eren estels, i sa seu llenyo era; sa claror qu'aqueys deixen anar, ab'sa quat ells se comuniquen ses seues idees i sentiments. En s'orde religiós i social sostenia 's govern de s'humanitat per Jesucrist, es a dir, sa monarquia universal del Messies, que'l Papa havia de retgit com-e Vicari de Crist, i per lo meteix totes ses coses, fins es Poders Civils, havien d'esser súbdits del Papa, fins en ses coses civils i temporals. Dins una obra seu, *Ciutat del Sol*, donà una semblansa de lo que, segons ell, havia d'esser sa societat, presentant aquella ciutat ab una organització comunista. Allà tot era de tots: bens, educació, dones, feyna, menjar, tot estava subjecte a sa voluntat i direcció des funcionaris publics, essentne es Cap suprem es gran Metàfisic. També va escriure de política i d'administració pública, i a 's mig d'idees estranyes i desbaratades, en va sosténir de molt lluminoses i molt superiors a totes ses des seu temps. Com a les-hores Espanya posseeia 's reyne de Nàpols i per lo mateix Calabria, Fra Campanella era súbdit espanyol, i l'acusarem d'haver tramada i dirigida una conspiració

contras l'Estat. L'apleguen, el tanquen, el someten set vegades a sa prova des turment, sense porerli fer confessar may res que'l comprometés. Vint i set anys el tengueren tancat. Qui li va fer tot axó? L'Esglesia? es Clericalisme? No, s'Autoritat Civil. L'Esglesia lo que va fer, va esser això: altre el Papa Urbà VIII, ab s'escusa de que li perto-cava jutgarlo com-e frare qu'era, el reclamà ab grans instancies, fins que a la fi el Rey d'Espanya le hi envià. El Papa el va rebre paternalment, i li senyalà una pensió. Com ses Autoridats Espanyoles la duyen tant d'ell, va haver de fogir de Roma, i se tira dins França, aont el rey En Lluís XIII li senyalà una pensió de mil lliures i el Cardenal Richelieu, es gran Ministre de França, el va fer des *Consey del*

Rey pe'ses coses d'Italia. L'Esglesia no li condamnà altres obres qu'unes publicades a Roma qu'ell no regoneixia per seues (Veyau Fr. Zeferí González *Historia de la Filosofía*, ed. de 1886, T. III, p. 203-215; César Cantú, *Historia Universal*; L. XV, c. XXXVI). Així tractà l'Esglesia aqueix famós Fra Tomás Campanella. E-hu sentiu republicanetxos de Sóller? No, grans caps-closos, no va esser cap gíctima des «Clericalisme» ni de l'Esglesia, sino qu'aqueys foren es seus detensors.

Encara en diu moltes més de «carabassencades», sa «fuya carabassencissima» des republicanetxos de Sóller, qu'acabarem de posar en solfa dissapte qui vé, si Deu ho vol i som vius.

la trobava feixuga; per tres vegades s'aturà per mirar que hi havia de dins, pero no s'hi atreví perque tot d'una Na Margalida se posava a fer aquella veu tan llunyanana, dient: *Ja vos veig! Ja vos veig!* Ell se pensava qu'era Na Catalina que li seguia 's passos, i se tornava carregar sa caixeta, i seguia de d'allà. Així arribà a ca-sa mare de Na Catalina, li diu que Na Catalina està ben bona i xerevel-la i que la comana molt, i li deixa sa caixeta, i ja li ha estret cap an es castell!

N'Antonina i sa mare obrin sa caixeta, i m'hi troben Na Margalida, sana i bona, ben xerevel-la i ja estigueren ferrades per ella, i venguen besades i crits d'alegria grossa, i més com Na Margalida va dir que Na Catalina li havia promés que dins poc temps ella també les compareixerà.

I així va esser. I mirau si hu i fonc viva, aguda i sortada Na Catalina. Quina vos figurau que la se pensà? Idó de passar aquell brotet de s'abre des recó des jardí per devant sa cara de totes aquelles al-lotes penjades pe'ses parets d'aquella cambra des gigant.

S' treu s'anell d'or, agafa aquell brotet, i ja es partida cap an aquella cambra; obri, entra, i ja's posa a despenjar al-lotes, i a passarlos es brotet per devant sa cara. I aquelles al-lotes zás! a l'acte tornaven vives. I aquelles ja'n despenjaven d'altres, i Na Catalina venga a passarlos es brotet per devant sa cara! i elles zás! ja badaven ets uys i phala bots i xecalines! I fins que n'hi hagué d'al-lotes penjades, en despenjaren, i Na Catalina les feu reviscolar ab aquell ditxós brotet.

I lo bo va esser que, com les hagué fetes reviscolar totes, aquell safreig al raset de sanc des mig de sa cambra, va esser ben aixut. Es qu'aquella sanc era de totes aquelles al-lotes; i així com elles reviscolaven, cada una prenia des safreig sa sanc que hi havia colada.

Ja que vos figurau que hi va haver an es fons d'aquell safreig? Idó una barra d'or ab unes lletres que deyem:

En mans de qui m'ha alliberada d'aquesta sanc deixaré estormeyat aquell que tocarré an es front.

Com Na Catalina llig allò pega crit i diu:

Al-lotes, coratge! totes som es-cápoles des gigant!

Serà vera? digueren totes.

Ben vera! diu ella. Feys sempre totes just lo que jo vos diré, sobre tot ab entregarse's gigant.

No tengues ansia! iprou que hu faré! digueren totes.

No res, diu Na Catalina. Ara vol-tros no vos moveu d'aquí dins fins que jo venga a cridarvos.

Les tanca allà dins, i se'n va a fer totes ses feynes.

A's vespre s'entrega es gigant ben cansat; troba's sopà llest, i ja es partit a menjar.

Na Catalina se'n va correns an aquella cambra de ses al-lotes agafa sa barra d'or i diu an aquelles:

Hala seguiume totes derrera! i jalerta a desmandarvos may gens de lo que jo vos diga!

I ja es partida ab sa barra d'or i tota aquella trequelada d'al-lotes derrera, cap allà ont era es gigant, qu'acabava de sopar just llavó.

Com es gigant se va veure tot aquell retgimt d'al-lotes ab Na Catalina per capitana romangué fret, sense paraula.

Na Catalina li trenca'l devant, i li diu:

Que ja no les coneixeu totes aquestes mesquines d'al-lotes? Son ses que vos ab tants i tants d'anys heu aufegades perquejós obrien aquella cambra, i llavó les penjáveu pe'ses parets!

J'aont ses vist may haver d'encortinar parets d'al-lotes aufegades? Jo'm som sabuda enginyar per reviscolaries a totes! I ara vos per esser un homo d'homos, mos heu de deixar anar a ses nostros families, que ja mos tenen per mortes! I, si no teniu qui vos servevsca, en vendrem quatre per cuidarvos la casa, i mos rellevarem cada setmana. Esperam una paraula de sa vostro bo ca, pero ben dital!

Llavo si que hi romangué esglayat es gigant com sentí Na Catalina, i la se veyá devant ab tota aquella trequelada d'al-lotes qu'ell havia aufegades

ab tants d'anys com feya aquella vida.

I heu de creure i pensar que li puja una tal rabiada, que's posa fet un Nero cridant com un desesperat:

¿Ay anarvosne a ca-vostra, grans re-de-polissons? Ay anarvosme, gran re-de-nonringunes! Bon anarvosne tendreu! Ara meteix vos torn tórcer es coll a totes!

No hu proveu, si voleu estar bé! diu Na Catalina alsant sa barra d'or.

¿Ay no hu proveu? diu es gigant. Tu serás sa primera!

I ja ha pegat llongo cap a Na Cntalina; pero aqueixa li afitora sa barra d'or an es front, i tot d'una qu'aquella barra toca's front des gigant, es gigant cau en-terra, tant llarc com era, ben estormeyat, sense moure pus peu ni cama.

I que fa Na Catalina? Li treu ses claus de sa portassa des Castell que's gigant sempre duya demunt, i diu a ses altres:

¡Al-lotes! ¡fora son i fora por! a fogir toquen!

I ella devant devant i totes ses altres derrera derrera cap a sa portassa des castell! Na Catalina obri, i ja prenen camp, i ide d'allà! totes ab Na Catalina, que per res del mon la volien deixar.

¿Que me'n direu? Ell lo endemá mati, sol sortint foren a ca-Na Catalina.

Ara poreu fer contes quina alegria pe'sa mare i pe'ses seues dues germanes! No vos dic res si n'hi hagué d'aferrades p'es coll i de besades i de crits d'alegria!

Aquelles altres al-lotes llavo s'es-camparen p'es llevant i p'es ponent auart a cercar es seus pares i familiés, i per tot les rebien ab paumes d'or, poreu pensar, com-e ressuscitades!

Aquesta feta de Na Catalina s'es-campà per tot, i al punt el Rey e-hu va sebre, i la volgué veure d'aprop.

Se presenta a ca'l Rey ab sa mare i ses altres dues germanes, i conta an el Rey fil per randa tot lo que li havia passat ab so gigant i com s'ho havia fet per reviscolar i salvar tota aquella trequelada d'al-lotes.

¿Que me'n direu? Ell an el Rey li agradá tant tot allo que li contá Na Catalina, i més que tot allo li agradá Na Catalina meteixa, que, trobantse encara fadri, va dir a Na Catalina:

¿Que vol que mos casem jo i tu?

—Ell ja hu hauriem d'esser! contesta Na Catalina.

Sobre tot el enrengaren sa cosa, i dins vuyt dies se va fer s'esclafit, se casaren; i a dos senyors grossos de la cort també los pegá per casarse un ab ab N'Antonina i s'altre ab Na Margalida, i ab un meteix aixecse feren ses tresnoches, totes tres de pinyol vermey, i venguen unes festes may vistes i saraun per llarc.

I Na Catalina ab el Rey i ses seues germanes ab aquells senyors grossos visqueren contentes i alegres anys i més anys; i encara son vius si no's son morts. I al cel mos vegem tots plegats. Amen.

JORDI DES REÓ

Una trobaya

Es nostro veneradíssim amic, es gran poeta Mistral, de Proensa, es primer poeta d'Europa del segle XIX, mos ha enviat es nombre de «Paris Journal», de 5 d'agost que du sa bona nova de qu'un sabi francés ha trobat a un monastir del Sinai, fa dos anys, un reataule preciosíssim de 1387, de Sta. Catalina d'Alexandria, que du una inscripció en català, lo qual fa creure qu'es obra de qualche pintor català. Agraim de tot cor an el gran Mistral s'atenció que mos ha tenguda.

Dia 19 del corrent, víctima de greu malaltia, entregá l'ànima a Deu, com-e bona cristiana, Na Apolonia Umbert i Sanxo, de Sant Llorenç des Cardessar de 21 any d'edat. Bon ropós i bon remey per la seu ànima, que Deu haja acullida a la Sta. Gloria, i es nostro condol més coral a la seu atribulada familia, especialment an el seu germà Mn. Salvador Galmés i Sanxo, proposita distingit i col·laborador de LA AURORA.

Tipo-in. de Amengual y Bustamante

DE TOTES ERBES

Secció local

Per equivació diguérem que's nombre de soldats que tocaven a Manacor de sa quinta d'enguany, eren 98, allà ont no son més que 57.

Alguns des seminaristes manacorins rebéren *Ordes* dia 23 del corrent. Mn. Guillem Femenies s'ordenà de *Perevere*; de *Menors i Subdiaca* Mn. Antoni Ferrari; i va prendre *tonsura* don Mateu Nebot. Sa nostra enhorabona més coral a tots.

Dijous digué *Missa-Nova* Mn. Guillem Femenies. E-hi acudí una gentada fora mida. Besam sa mà ungida an es nou sacerdot i que visca molts d'anys per trebayar a les totes a la *Vinya del Senyor*.

Demà es sa festa del Roser an es Convent. Predicà'l P. Doroteu de Barcelona, caputxí. A's capvespre serà sa processó de costum.

Tres germanes i un gigant

(*Acabatay*)

Dit i fet, N'Antonina s'allarga dins sa caixeta, així com li havia dit Na Catalina, aquesta li compón p'es costats fils de sobrassada i bon tascos de pa, i tanca ben tancada sa caixeta.

Ab això se fa's vespre, arriba's gigant. Na Catalina li diu qu'allò es sa caixeta qu'hauria de dur a ca-sa mare, li dona ses entressenyades per trobarlo, i es gigant lo endemà demà ja's carrega sa caixeta, i de d'allà cap a ca-sa mare de Na Catalina.

I heu de creure i pensar que la trobava feixugota així meteix an aquella caixeta, fins que la posa en-terra, i diu:

—Ara hu he de mirar que hi ha dins aqueix dimoni de caixa!

Aquí N'Antonina ab una veu molt fonda, que semblava una veu de molt lluny, se posa a dir.

—Ja vos veig! ja vos veig!

—Ja serà 's dimoni de Na Catalina que'm segueix es passos! diu es gigant.

I se torna carregar sa caixeta, i ide d'allà ben atacat!

Camina caminaràs, torna trobar massa feixuga aquella caixeta, i ii venen altres ganes de mirar que hi havia de dins; pero com la posa en-terra per obrirla, torna sentir aquella veu tan llunyanana de N'Antonina que li crida'n com si fos ben lluny ben lluny:

—Ja vos veig! ja vos veig!

Es gigant se torna creure qu'era Na Catalina que li seguia 's passos; i per no haverla de sentir, se carrega de bell nou sa caixeta, i de d'allà ben acanalat.

Encara hu volgué provar una altra volta de mirar que hi havia dins aquell dianxe de caixeta tan feixuga, pero aquella veu llunyanana que N'Antonina sabia fer, aturà 's gigant, cregut de qu'era aquella gran pòliissa de Na Catalina que li seguia 's passos.

A la fi, arriba 's gigant a ca-sa Mare de Na Catalina, i diu:

—Vetassí assó que vos envia Na Catalina, sa vostra fia! tot son pans i

sobrassades per que tenguen per manjassar!

Poreu fer contes aquella doneta quins uys degué badar com sentí allò!

—Vol dir es viva Na Catalineta, sa meua fiona estimada des meu cor?

—Prou que hu es viva! diu es gigant. I ben bona i ben xelesta qu'està! Està qu'escarda de greix! O si la vèssse!

Es gigant frissava molt, i abans de pus raons, girà en coa, i ja li va haver estret i cap an es seu castell!

Sa mare de Na Catalina se feya creus de tot allò, fins que li vé s'idea d'obrir aquella caixeta.

L'obri, i m'hi troba sa seuia fia N'Antonina ab sos tascos de pa i es fils de sobrassades.

Quina alegria per aquella pobre mare i pe'sa seuia fia de porerse tornar veure i abrassa! allà aont sa mare ja feya tant de temps que la tenia per ben morta i feta pols a N'Antonina. Tant una com s'altra no hi cabien de gojos i de gaubansa.

N'Antonina contá a sa mare tot lo que li havia passat, i com e-hu havia fet Na Catalina per salvarla, i tot lo des gigant i des castell, i li donà per cosa certa que no estaria gayre a en viarlos Na Margalida així com l'havia enviada a ella, dins una altra caixeta, i que llavó vendria Na Catalina meteixa.

Ell va tenir raó N'Antonina. Des cap d'una mesada Na Catalina se torna posar a anar trista i trista devant es gigant, fins qn'aqueix li arriba a dir:

—Pero qu'és aqueix engronyament que dus, Catalina?

—Qu'ha d'esser? diu ella. Que no'm puc treure ma mare des cap. Veig ben cert que ja 's deu haver acabat es repte que li duguérau, i se deu morir de fam.

—No res, diu es gigant, si vols que n'hi duga una altra de caixeta de concert, digneuh!

—Si que'm farieu ben contenta diu Na Catalina.

—No res idó! diu es gigant o endemà matí com se'n anava, —ja hu tendrás apareyat demà demà, i me'n ho duré.

—Bonol ja le hi tendrà, diu Na Catalina.

—Que fa ella? Tot d'una qu'és gigant va haver buydat, se lleva s'anell d'or, se'n entra dins aquella cambra, encorritada d'al-lotes penjades, despenja Na Margalida, li passa 's brotet de s'uy de s'abre des recó des jardí, i a l'acte Na Margalida obri ets uys, i s'aixeca ben viva, sana i bona com si may hagués tengut res. Ja hu crec que s'afferra per Na Catalina i allà besades i plors i espants!

Na Catalina li esplica sa manera de porerla enviar a sa mare, i Na Margalida s'allarga dins s'altra caixeta que ja estava preparada, Na Catal